

عنوان مقاله:

حباب سفته‌بازی عقلایی در نرخ غیررسمی ارز ایران و بحران‌های ارزی رویکرد تغییر رژیم مارکف با احتمالات انتقال متغیر

محل انتشار:

فصلنامه پژوهشنامه اقتصادی، دوره 19، شماره 74 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 54

نویسندگان:

علی طیب نیا - دانشیار و عضو هیات علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران

محسن مهرآرا - استاد دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران

آزاده اختری - دانشجوی دکترای دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران

خلاصه مقاله:

هدف این مقاله شناسایی حباب‌های سفته‌بازی عقلایی و شاخص‌های هشداردهی زود هنگامی است که در بازه زمانی متلاطم اسفند 1389 تا شهریور 1397 در نرخ غیررسمی ارز دلار به ریال نقشی موثر داشته‌اند. انحراف نرخ ارز از مقادیر بنیادین که با عنوان حباب شناخته می‌شود، ممکن است در نتیجه حمله سفته‌بازی به ارزش ارز کشور به وقوع پیوندد که در صورت عدم دفاع مقامات از ارزش پول، منجر به بحران ارزی شود. از این رو، تشخیص صحیح زمان وقوع دوره‌های حبابی به منظور مداخله بهنگام در بازار ارز و جلوگیری از انحراف نرخ ارز از ارزش بنیادین آن، اهمیت زیادی برای سیاست‌گذاران دارد. برای این منظور، الگوسازی حباب‌های سفته‌بازی عقلایی، مبتنی بر مدل تغییر رژیم مارکف با احتمالات انتقال متغیر با سه رژیم انفجاری، آرام و فروپاشی که نسبت به تمامی مدل‌های رقیب از دقت بالاتری در تشخیص زمان وقوع حباب برخوردار است، انجام یافته که در آن، شاخص تحریم و تغییرات ذخایر ارزی، شاخص‌های هشداردهی زود هنگام مدل هستند. شاخص تحریم، عامل ایجاد تقاضای سفته‌بازی در بازار غیررسمی ارز در بازه زمانی مورد مطالعه است که همراه با مداخلات بانک مرکزی در جهت کاهش فشار بر بازار ارز، قادر به توضیح حباب‌های سفته‌بازی ارزی اخیر بوده‌اند. نتایج تخمین حاکی از تایید وجود حباب سفته‌بازی عقلایی در نرخ غیررسمی ارز دلار به ریال است. براساس نتایج، بازه‌های زمانی شناسایی شده برای رژیم انفجاری 5/90، 9/90 - 10/90، 91/7، 4/92، 10/91 - 11/91 و 1/97 - 6/97 بوده که بیانگر آن است که رژیم‌های انفجاری دقیقاً بر دوره‌های وقوع بحران ارزی منطبق هستند در حالی که رژیم‌های فروپاشی، تمایل به همزمانی با دوره‌های پس از بحران دارند. رژیم‌های آرام نیز با دوره‌هایی که بازدهی نرخ ارز از روند افزایشی ملایمی برخوردار است، منطبق هستند. با بازبینی الگو نسبت به انواع تصریح‌های ممکن و ترکیب‌های متغیرهای کنترل، الگوی طراحی شده از استحکام کافی برخوردار است.

کلمات کلیدی:

حباب سفته‌بازی عقلایی، تغییر رژیم مارکف، نرخ ارز غیررسمی، احتمالات انتقال متغیر

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1158341>

